

2021

ПУБЛІЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВИ

***"Ми робимо все
можливе для того, щоб
модернізувати роботу
служби, зробити її більш
ефективною та
прозорою"***

**Олександр Павліченко,
голова Держекспортконтролю**

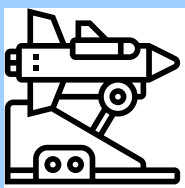

Нас всіх об'єднує
єдина мета – захист
інтересів держави,
покращення іміджу
України на світовому
рівні як надійного
партнера, який
неухильно
дотримується взятих
на себе міжнародних
зобов'язань. Довіра –
той стратегічний
актив, на якому ми
розбудовуємо
співпрацю з нашими
партнерами і який
забезпечує нові
перспективи у
спільній роботі,
сприяє збільшенню
експортного
потенціалу
вітчизняних
підприємств

НАШІ ПРІОРИТЕТИ

Напрями діяльності Державної служби експортного контролю України у 2021 році визначалися пріоритетами та планом роботи Держекспортконтролю, затвердженими Першим віце-прем'єр-міністром України - Міністром економіки України

Забезпечення виконання міжнародних зобов'язань у сфері нерозповсюдження та експортного контролю з метою сприяння розвитку експорту озброєнь і військової техніки та створення умов доступу України до міжнародного ринку сучасних озброєнь

Лібералізація умов ведення бізнесу з орієнтацією на європейські дерегуляційні механізми

НАДІЙНІСТЬ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ

Протягом року не було допущено жодних порушень міжнародних зобов'язань України у сфері нерозповсюдження зброї масового знищення та експортного контролю. Національна система експортного контролю продемонструвала свою надійність та ефективність.

Публічне визнання надійності національної системи експортного контролю провідними державами стало однією з підвалин успіху української дипломатії, у тому числі - на найвищому рівні, та відкрило можливості для отримання Збройними Силами України від наших партнерів значної кількості сучасних зразків озброєнь.

- Діяльність Держекспортконтролю вперше вийшла у публічну площину, досягнуто кардинального поліпшення в частині комунікації та взаємодії з промисловістю завдяки повноцінній роботі новоствореного комунікаційного відділу
- Удосконалено внутрішні процедури державного експортного контролю. Середній термін розгляду заяв стосовно надання дозволів на експорт товарів скорочено на 11 %
- Забезпечено удосконалення механізмів правозастосування, оптимізовано структуру Держекспортконтролю у межах штатної чисельності
- Запущено у дослідну експлуатацію та забезпечено виконання усіх заходів, необхідних для поетапного впровадження у промислову експлуатацію, інформаційно-комунікаційної системи у сфері експортного контролю (ІКСЕК), що дозволить цифровізувати надання адміністративних послуг
- Забезпечено захист національних інтересів та обмін інформацією в рамках участі у діяльності міжнародних режимів нерозповсюдження і експортного контролю, інших міжнародних організацій
- Забезпечено розгляд заяв суб'єктів господарювання та підготовку проектів рішень Кабінету Міністрів України, завдяки прийняттю яких кількість суб'єктів господарювання, що одержали повноваження на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення, збільшилась лише у 2021 році у півтора рази у порівнянні з загальною кількістю суб'єктів, що отримали повноваження за усі попередні роки
- Забезпечено розробку пропозицій щодо формування державної політики у сфері державного експортного контролю, за результатами яких подано на розгляд суб'єктів прийняття рішень відповідні нормативні акти (10 проектів Постанов, 1 проект Закону України та 2 проекти наказів)

ЗМІСТ

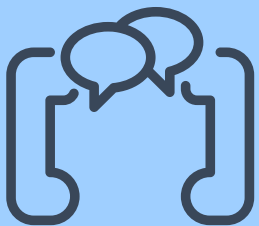
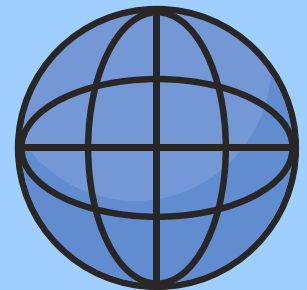
07	Основні досягнення
22	Кадрова робота
23	Використання бюджетних коштів
24	Основні завдання на 2022 рік
27	Додатки

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Комунікативний напрямок роботи

У 2021 році Державна служба експортного контролю вперше за час свого існування вийшла у публічну площину - у Службі повноцінно запрацював відділ комунікації, що дозволило вивести інформаційну роботу на якісно новий рівень. Серед пріоритетів діяльності у 2021 році було визначено посилення комунікації та взаємодії з промисловістю.

Запрацював оновлений вебсайт Служби, створено сторінку у соціальній мережі Фейсбук. На вебресурсах публікується актуальна інформація щодо діяльності Служби, рекомендації для суб'єктів господарювання та ін. Здійснено переклад англійською мовою основних розділів вебсайту та ключових нормативно-правових актів, які встановлюють порядок та процедури здійснення державного експортного контролю, що є актуальним для іноземних суб'єктів господарювання, а також міжнародних партнерів.

(044)4624847

Близько 20 дзвінків щодня надходить на "гарячу" телефонну лінію. Співробітники Служби найчастіше консультують з практичних аспектів надання адміністративних послуг та застосування норм права у сфері державного експортного контролю.

Протягом 2021 року Держекспортконтроль відновив практику проведення круглих столів та навчальних семінарів для фахівців підприємств, які відповідають за питання експортного контролю. Стейкхолдерами на цих заходах стали представники бізнесу, державних органів, міжнародні експерти та науковці. Близько 50 підприємств України отримали інформацію з актуальних питань експортного контролю та мали змогу поставити фахівцям Держекспортконтролю практичні запитання.

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Системи внутрішньофірмового експортного контролю

У 2021 році, після тривалої перерви, відновлено практику здійснення виїзних перевірок рівня функціонування систем внутрішньофірмового експортного контролю (СВФЕК), створених підприємствами (з 2014 по 2020 рік через відсутність необхідних ресурсів перевірки не проводились). Основною метою таких заходів, поряд із визначенням рівня функціонування систем на конкретному підприємстві, є надання фахівцями Держекспортконтролю консультацій щодо їх удосконалення. У звітному періоді Службою проведено 10 таких перевірок, на 2022 рік заплановано до 20.

Також, протягом 2021 року здійснено атестацію 30 та переатестацію 36 СВФЕК, що майже удвічі перевищує показники 2019 та 2020 років.

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Взаємодія з промисловістю

Одним із пріоритетів у роботі Служби є підвищення ефективності функціонування національної системи експортного контролю, що у свою чергу, є важливим кроком до розвитку оборонно-промислового комплексу України. Таке бачення Держекспортконтролем пріоритетів своєї діяльності було підтримане Президентом України, Радою національної безпеки та оборони та Урядом і знайшло своє відображення у відповідних рішеннях та програмних документах. Мова іде, перш за все, про Рішення Ради національної безпеки та оборони України від 18 червня 2021 року “Про Стратегію розвитку оборонно-промислового комплексу України”, введеного у дію Указом Президента України, одним з пунктів якого є створення державної програми взаємодії з промисловістю (далі - Програма). Протягом 2021 року Держекспортконтролем, спільно з Мінекономіки, відпрацьовувався Проект Програми. Найближчим часом документ буде представлено громадськості для обговорення.

Програма спрямована на здійснення комплексу заходів щодо відновлення та розбудови системи взаємодії державних органів з промисловістю, удосконалення правового, організаційного та фінансового забезпечення, вироблення механізму консолідації зусиль центральних органів виконавчої влади, галузевих об'єднань промисловців, наукових установ та міжнародних організацій, що надають міжнародну технічну допомогу для підвищення ефективності національної системи експортного контролю.

Здійснення передбачених проектом Програми заходів планується по трьох основних напрямках

ПРОГРАМА

консультаційно-прикладний напрям
орієнтований на популяризацію ідеї
створення СВФЕК, надання
консультаційно-методичної допомоги у
підвищенні ефективності таких систем

науково-освітній напрям передбачає
поширення знань про основні вимоги
законодавства та процедури
експортного контролю серед
представників промисловості, науковців
та науково-дослідних установ, а також
серед представників інших підприємств,
які безпосередньо не здійснюють
міжнародні передачі товарів

комунікаційний напрям, спрямований
на встановлення сталих механізмів
взаємного обміну інформацією між
державними органами та ключовими
підприємствами ОПК, їх галузевими
об'єднаннями, з метою визначення
пріоритетів розвитку державної
військово-промислової політики,
створення дієвих механізмів приватно-
державного партнерства та державного
протекціонізму

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Цифровізація

Цифровізація є надзвичайно важливим напрямком у роботі Держекспортконтролю, завдяки якому Служба зможе оптимізувати бізнес-процеси з надання відповідних адміністративних послуг та скоротити терміни розгляду заяв від суб'єктів господарювання, а також суттєво спростить доступ цих суб'єктів до отримання вказаних послуг. Цифрова трансформація дозволяє зменшити корупційні ризики у сфері експортного контролю та забезпечує перетворення Держекспортконтролю на прозору та сучасну інституцію.

Держекспортконтролем вжито низку заходів, спрямованих на впровадження в експлуатацію інформаційно-комунікаційної системи у сфері експортного контролю (ІКСЕК). Зокрема, у ході дослідної експлуатації перевірено технічну готовність співробітників Держекспортконтролю до повноцінної роботи в новій електронній системі, проведено випробування переносу робочих процесів до ІКСЕК шляхом опрацювання тестових заяв. За результатами узагальнення досвіду підрозділів Служби щодо користування системою, проведено корегування бізнес-процесів з надання адміністративних послуг та алгоритмів обробки заяв суб'єктів господарювання. Тестуванням підтверджено, що співробітники обізнані з функціоналом ІКСЕК та можуть повною мірою його застосовувати для виконання службових обов'язків, готові для її використання у якості єдиної електронної системи у сфері державного експортного контролю.

З метою забезпечення безпеки функціонування ІКСЕК, цілісності даних в системі та упередження ризиків, пов'язаних з кіберзагрозами, проведено необхідну роботу та отримано експертний висновок і атестат відповідності на систему захисту інформації, що підтверджує належний рівень захисту ІКСЕК від несанкціонованого доступу.

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Цифровізація

Піклуючись про інтереси наших заявників та з метою додаткового убезпечення системи від витоку чутливої чи комерційної інформації, придбано програмне забезпечення для захисту каналів зв'язку між заявником та Держекспортконтролем при роботі в ІКСЕК, а співробітники Держекспортконтролю забезпечені пристроями для авторизації при роботі в системі.

Окрім цього, підготовлено пропозиції щодо модернізації та подальшого розвитку ІКСЕК, які структуровано та належним чином відображено у Плані роботи Служби на 2022 рік.

На виконання Рішення РНБО України “Про Стратегію розвитку оборонно-промислового комплексу України” Держекспортконтролем розроблено концепцію створення Реєстру ідентифікованих товарів військового призначення та подвійного використання. Створення Реєстру дозволить забезпечити державні органи, що реалізують заходи державного експортного контролю, державних замовників з оборонного замовлення та суб'єктів господарювання, достовірною інформацією про ідентифіковані товари, міжнародні передачі яких підлягають державному експортному контролю.

З урахуванням нових викликів, велика увага приділяється цифровій грамотності та кібергігієні співробітників Служби. Зокрема, проведено планову перевірку знань наших співробітників за допомогою тесту “Цифрограм для державних службовців” через портал Дія, своєчасно доводяться рекомендації Держспецзв'язку та СБУ щодо загальних правил поведінки з інформацією в Інтернет-просторі. Для фахівців ІТ-підрозділу за підтримки міжнародних партнерів, проведено навчання за напрямками “захист інформації” та “системне адміністрування”.

Протягом 2022 року заплановано поетапне впровадження ІКСЕК у промислову експлуатацію та остаточне переведення процесу надання Держекспортконтролем усіх своїх адміністративних послуг в електронну площину.

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Нормотворча діяльність

Одним із основних завдань Держекспортконтролю є внесення в установленому порядку пропозицій щодо забезпечення формування державної політики у сфері експортного контролю та підготовка відповідних проектів нормативних актів.

Узагальнення практики застосування національного законодавства у сфері експортного контролю, аналіз його ефективності, напрацювання можливих шляхів лібералізації дозвільних процедур, вивчення світового досвіду та можливості імплементації положень нормативно-правових актів Європейського Союзу та інших держав з розвиненими системами експортного контролю є постійним процесом, що здійснюється Держекспортконтролем.

Основним підготовленим Держекспортконтролем проектним документом, що має ключове значення для розбудови національної системи експортного контролю, є проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання”, який передбачає:

- запровадження інформаційно-комунікаційної системи у сфері державного експортного контролю, яка дозволить автоматизувати всі процеси надання адміністративних послуг у цій сфері, від подання заяв до видачі відповідних документів в електронному вигляді, а також скоротити строки розгляду заяв;
- спрощення для суб'єктів господарювання процедур їх реєстрації як суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів, збільшення строку її дії до 5 років, виключення обов'язкової реєстрації за товарами та країнами, що дозволить суттєво скоротити строк проведення такої реєстрації;
- збільшення до 2 років строку дії разового дозволу на право здійснення міжнародних передач товарів;
- визначення вичерпного переліку підстав для відмови у наданні дозвільних документів у сфері державного експортного контролю.

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Нормотворча діяльність

З урахуванням набрання чинності оновленим Регламентом Європейського Парламенту та Ради ЄС від 20.05.2021 № 2021/821, що встановлює режим Союзу щодо контролю за експортом, посередницькою діяльністю, технічною допомогою, транзитом та передачами товарів подвійного використання, Кабінетом Міністрів України дано доручення щодо актуалізації розробленого у 2021 році законопроекту та його адаптації до норм європейського законодавства. У зв'язку з цим, Держекспортконтролем заплановано проведення консультацій з європейськими партнерами з метою отримання необхідних коментарів та роз'яснень стосовно практичного застосування нововведень.

Одним із перспективних напрямів доопрацювання проекту Закону є пропозиція щодо суттєвого спрощення та виключення жорстких державних обмежень для безпосереднього виходу вітчизняних підприємств на світовий ринок товарів військового призначення.

Питання відмови від інституту урядових повноважень на право експорту та імпорту товарів військового призначення було предметом обговорення на організованій Мінекономіки офіційній зустрічі з представниками Мінстратегпрому, ДК “Укроборонпром”, громадської спілки “Ліга оборонних підприємств” та об'єднання роботодавців “Національна асоціація оборонної промисловості України”.

Також впродовж 2021 року Держекспортконтролем було підготовлено 10 проектів щодо внесення змін до низки постанов Кабінету Міністрів України:

Постановою від 17.05.2021 № 482 було внесено зміни до Порядку державного експортного контролю за проведенням переговорів, пов'язаних з укладенням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) щодо здійснення експорту товарів, затвердженого постановою від 06.06.2012 № 500. Вказаною постановою Порядок приведено у відповідність до Закону, внесено необхідні зміни до визначених гарантійних зобов'язань, які рекомендовано включати до зовнішньоекономічних договорів (контрактів) щодо здійснення експорту товарів, а також актуалізовано перелік держав - учасниць міжнародних режимів експортного контролю.

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Нормотворча діяльність

З метою забезпечення виконання міжнародних зобов'язань України у сфері нерозповсюдження та експортного контролю, а також імплементації рішень, ухвалених державами-учасницями, режимів експортного контролю ("Вассенаарська домовленість", "Режим контролю за ракетними технологіями", "Група ядерних постачальників", "Австралійська група") підготовлено проекти про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 1807 "Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення" та від 28.01.2004 № 86 "Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання".

За ініціати́ви Мінекономіки, з метою визначення вичерпних вимог (критеріїв) до суб'єктів господарювання, які мають намір отримати повноваження на право експорту та імпорту товарів військового призначення, розроблено проект щодо внесення змін до постанови від 08.06.1998 № 838 "Про затвердження Положення про порядок надання повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю".

У рамках виконання завдання, визначеного Рішенням РНБО про Стратегію розвитку оборонно-промислового комплексу України, Держекспортконтролем запропоновано кардинальні зміни до Положення про порядок надання гарантій та здійснення державного контролю за виконанням зобов'язань щодо використання у заявлених цілях товарів, які підлягають державному експортному контролю, затвердженого постановою від 27.05.1999 № 920.

Розробленими змінами передбачається врегулювання таких важливих питань як оптимізація порядку видачі Держмитслужбою сертифіката підтвердження доставки товарів, залучення державних органів до здійснення контролю виконання гарантійних зобов'язань щодо кінцевого використання товарів у заявлених цілях, способи контролю за доставкою експортованих з України товарів, перевірки фактичного використання товарів за призначенням їх кінцевими споживачами тощо.

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Нормотворча діяльність

Одним з найважливіших завдань на шляху підвищення ефективності національної системи експортного контролю, визначених у Рішенні РНБО "Про Стратегію розвитку оборонно-промислового комплексу України", є цифровізація процесів у цій сфері.

З метою нормативного забезпечення функціонування електронної системи у сфері експортного контролю Держекспортконтролем здійснено розробку проекту постанови Кабінету Міністрів України, яким передбачено затвердити основні завдання та функції системи. Здійснюється робота щодо розробки відповідних проектів нормативно-правових актів Мінекономіки, якими буде визначено порядок користування зазначеною системою суб'єктами господарювання та міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади та державними органами, які залучаються до процедур державного експортного контролю.

Також з метою оптимізації структури і забезпечення виконання завдань, визначених нормативними актами, Держекспортконтроль підготував пропозиції щодо збільшення граничної чисельності Служби до 95 одиниць (зміни в додаток 1 до постанови Кабінету Міністрів України від 5 квітня 2014 р. № 85).

Крім того, Держекспортконтролем розроблено та направлено до Мінекономіки проекти наказів, якими передбачено приведення у відповідність до законодавства нормативних актів, раніше виданих Держекспортконтролем та зареєстрованих в Мін'юсті (накази Держекспортконтролю від 27.04.2009 № 31 та від 09.01.2004 № 5). Зазначені проекти визначають процедури заповнення суб'єктами господарювання заяв для їх реєстрації як суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів та для отримання дозволів, висновків на міжнародні передачі товарів і міжнародного імпортного сертифіката.

Найближчим часом пропозиції Держекспортконтролю щодо внесення змін до нормативно-правових актів у сфері експортного контролю будуть оприлюднені для громадського обговорення.

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Удосконалення механізмів правозастосування

У 2021 році було забезпечено удосконалення механізмів правозастосування. Оновлення структури Держекспортконтролю, яке відбулось за рахунок наявної штатної чисельності працівників, перегляд та перерозподіл функціональних обов'язків, створення нових структурних підрозділів Служби, у тому числі правового департаменту, загалом позитивно вплинуло на результативність та ефективність роботи органу в цілому.

Жодне виявлене Держекспортконтролем у 2021 році правопорушення не було залишено без належного реагування. Протягом звітного періоду було проведено 119 розслідувань, під час яких у 94 випадках підтверджено факти вчинення правопорушення та накладено штрафи на суму понад 827 млн. грн.

Окрім того, активно розвивалась судова практика у сфері державного експортного контролю. На розгляді в судах різних інстанцій у 2021 році знаходилось 14 справ, загальна сума оскаржувальних штрафів яких склала понад 1,5 млрд. грн. Завдяки цьому активно формується судова практика у сфері експортного контролю, яка до цього часу, фактично, була відсутня. Виходячи з досвіду судової практики, удосконалюються механізми та практика застосування правових норм у сфері державного експортного контролю.

Новацією у діяльності в сфері правозастосування стало використання механізмів превенції у вигляді застосування обов'язкових до виконання приписів щодо усунення передумов правопорушень.

Активізовано роботу з удосконалення та оптимізації механізмів правозастосування у сфері експортного контролю. Зокрема, з метою попередження порушень вимог законодавства в сфері експортного контролю, недопущення відхилення від заявленого кінцевого використання товарів, підтвердження доставки та вдосконалення контролю за кінцевим використанням товарів, у Держекспортконтролі актуалізовано та систематизовано облік іноземних суб'єктів, які порушували зобов'язання щодо використання товарів, а також базу зразків документів про гарантії, що оформлювались іноземними споживачами.

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Оптимізація структури Служби

За результатами проведеного у Держекспортконтролі аудиту діяльності проаналізовано рівень виконання функцій, їх відповідність визначеним пріоритетам та новим викликам у сфері експортного контролю. Визначено напрями, які потребують вдосконалення та штатного посилення. Враховуючи зазначене, було сформовано концепцію реорганізації структури Служби та підготовлено проект рішення Уряду щодо запровадження відповідних заходів для вирішення цих питань.

Концепцією, зокрема, передбачено:

- забезпечення спроможності цифрового розвитку, у контексті якого запроваджується інформаційно-комунікаційна система у сфері державного експортного контролю. У сучасних умовах введення в експлуатацію та подальше безперебійне функціонування зазначеної системи вимагає забезпечення кіберзахисту, інформаційної безпеки, підтримання державних реєстрів, баз даних, що потребує створення окремого структурного підрозділу;
- посилення аналітичної складової експортного контролю та активізацію постліцензійної роботи. Системна реалізація превентивної діяльності, посилення механізмів аналізу, прогнозування та попередження ризиків, а також належний контроль за кінцевим використанням товарів, основами захисту національних інтересів та дотримання міжнародних зобов'язань України у сфері нерозповсюдження та експортного контролю;
- інтенсифікація двостороннього міжнародного співробітництва з метою забезпечення інформаційного обміну з іноземними партнерами, взаємодії з дипломатичними установами інших країн для налагодження двосторонніх зв'язків у сфері експортного контролю, вирішення питання верифікації гарантійних документів, а також гармонізації законодавства до відповідних стандартів та процедур Європейського Союзу і НАТО, вивчення та імплементація передового досвіду;
- господарське забезпечення Служби. Виконання відповідних функцій (публічні закупівлі, охорона праці, складське господарство, архів, комендант, прибиральниця) сьогодні розподілено між працівниками інших підрозділів, яким неpritаманні ці функції.

Таким чином, для виконання вищезазначених завдань і функцій наразі існує об'єктивна потреба у розширенні штату Держекспортконтролю щонайменше на 16 одиниць.

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Систематизація процедур застосування положень статті 10 Закону *

Продовжувалася активна робота з контролю за товарами, які відсутні у списках ТВП та ТПВ, але можуть бути використані для розроблення, виробництва, розповсюдження зброї масового знищення або для військового кінцевого використання у державах, стосовно яких резолюціями Ради Безпеки ООН, інших міжнародних організацій, членом яких є Україна, чи національним законодавством установлене ембарго на постачання ТВП та ТПВ відповідно до статті 10 Закону.

Відкориговані підходи до такого контролю, зокрема, запроваджено процедури ретельного вивчення інформації, отриманої від інших державних органів, залучених до системи експортного контролю, проведення додаткових експертиз, оцінки відповідних ризиків та прийняття колегіальних рішень. Це дало змогу здійснювати всебічний аналіз кожного окремого випадку.

Завдяки застосуванню такого підходу протягом 2021 року процедури експортного контролю до відсутніх у списках товарів запроваджено у 6 випадках, що дозволило запобігти потраплянню критичних товарів до зазначених вище країн.

*Закон України "Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання"

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Розширення міжнародного співробітництва

Система експортного контролю потребує постійної уваги та розвитку, враховуючи динаміку нових викликів і загроз безпеці. У цьому контексті особливої ваги набуває розвиток двостороннього співробітництва з метою обміну інформацією. Це сприяє зміцненню взаємної довіри та усуненню бар'єрів на шляху до ринків збуту вітчизняної продукції військового призначення і подвійного використання, забезпечення безперешкодного доступу вітчизняних виробників до найновітніших технологій.

Держекспортконтроль працює над розвитком нового формату такого співробітництва, який полягає у започаткуванні двосторонньої співпраці з органами експортного контролю інших країн та передбачає:

- оперативне надання та підтвердження документів про гарантії у сфері експортного контролю суб'єктам господарювання;
- проведення консультацій з актуальних питань у сфері контролю за міжнародними передачами стратегічних товарів, у тому числі щодо реалізації спільних програм та проектів;
- обмін матеріалами стосовно розробок і змін у структурі та законодавчій базі національних систем контролю, а також іншою оперативною інформацією у цій сфері у разі необхідності, обмін зразками документів про гарантії.

Протягом звітного періоду розроблено два проекти меморандумів про взаєморозуміння у сфері контролю за міжнародними передачами стратегічних товарів з уповноваженими у цій сфері державними органами Турецької Республіки та Латвійської Республіки, які наразі перебувають на стадії міжвідомчого погодження.

Продовжено співпрацю з американською стороною в рамках Програми з експортного контролю та безпеки кордонів (EXBS) Державного Департаменту США. Основним напрямом взаємодії є спільний проект створення Інформаційно-комунікаційної системи у сфері державного експортного контролю. У 2021 році досягнуто домовленості щодо оновлення у 2022 році комп'ютерного та мережевого обладнання Держекспортконтролю для забезпечення належної роботи цієї системи.

Крім того, протягом звітного періоду:

- забезпечено фінансування навчання ІТ-спеціалістів Держекспортконтролю за напрямками “захист інформації” та “системне адміністрування” для забезпечення технічної підтримки ІКСЕК;

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Розширення міжнародного співробітництва

- розпочато роботу над розробленням навчальних модулів для представників підприємств та створенням дистанційного курсу навчання з питань експортного контролю;
- оформлено річну підписку на послуги відеоконференцзв'язку компанії Cisco Webex для проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи з підприємствами;
- забезпечено обмін кращими практиками здійснення всеохоплюючого (catch-all) контролю. Американський досвід застосовується під час опрацювання Держекспортконтролем питань застосування статті 10 Закону (catch-all) до конкретних випадків міжнародних передач товарів;
- проведено консультації та одержано коментарі щодо удосконалення проекту Закону України “Про внесення змін до Закону України про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання”;
- підвищено кваліфікацію працівників Держекспортконтролю шляхом їх участі у 7 навчальних заходах, організованих американською стороною.

У результаті взаємодії з європейською стороною в рамках Програм ЄС зі співробітництва у сфері експортного контролю за товарами військового призначення та подвійного використання здійснено обмін кращими практиками. Проведено 6 заходів з обміну досвідом у сфері експортного контролю.

Вперше за час існування державної системи експортного контролю завдяки проведеним у 2021 році заходам до проекту Плану залучення зовнішньої допомоги Європейської Комісії у рамках TAIEХ на 2022 рік, включено проектну пропозицію Держекспортконтролю “Експертна місія щодо підтримки розвитку електронної системи у сфері державного експортного контролю”. 8 грудня 2021 року зазначений План схвалено координаційною групою з питань впровадження інструмента TAIEХ.

Метою пропозиції є посилення спроможності Держекспортконтролю щодо реалізації державної політики у сфері державного експортного контролю, впровадження нових цифрових технологій у сфері надання адміністративних послуг, інтеграція загальнодержавної системи експортного контролю з європейськими аналогами.

ОСНОВНІ ДОСЯГНЕННЯ. Міжнародні режими

Зменшення рівня пандемічних обмежень позитивно позначилось на відновленні роботи міжнародних режимів експортного контролю. З метою інтенсифікації роботи у режимах, підвищення фаховості українських делегацій Держекспортконтроль відновив практику активного залучення до участі у засіданнях експертних груп режимів представників профільних підприємств.

Фахівці Держекспортконтролю взяли участь у засіданнях Експертної групи міжнародного режиму експортного контролю “Вассенаарська домовленість”.

Держекспортконтроль систематично здійснював роботу з аналізу документів, розміщених у закритих інформаційних системах міжнародних режимів експортного контролю ВД, РКРТ, ГЯП та АГ. Здійснено опрацювання нових технічних пропозицій держав-учасниць режимів із залученням профільних підприємств та органів державної влади. За результатами їх опрацювання підготовлено позиційні матеріали щодо запропонованих партнерами змін у контрольних списках.

З урахуванням результатів цієї роботи розроблено два проекти постанов Кабінету Міністрів України: “Про внесення змін до Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення” (відповідний Порядок затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 1807) та “Про внесення змін до Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання” (відповідний Порядок затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.01.2004 № 86).

Передбачуваність та транспарентність держави у сфері нерозповсюдження зброї масового знищення та контролю міжнародних передач озброєнь сприяє зміцненню довіри як до держави, так і до її суб'єктів господарювання. Тому міжнародній звітності приділяється особлива увага. Держекспортконтролем у звітному періоді своєчасно та у повному обсязі підготовлено відповідні звіти до ООН, ОБСЄ, МАГАТЕ, Організації із заборони хімічної зброї, Секретаріату Конвенції із заборони біологічної зброї та міжнародних режимів експортного контролю “Вассенаарська домовленість” та “Комітет Цангера”.

КАДРОВА РОБОТА

На сучасному етапі особлива увага у кадровій роботі Держекспортконтролю приділяється підвищенню якості кадрового потенціалу, покращенню підготовки спеціалістів. Так, у 2021 році було проведено низку заходів, спрямованих на покращення психологічного клімату, умов праці, матеріального та технічного забезпечення державних службовців. Зокрема, було запроваджено відкриту, прозору та зрозумілу систему стимулюючих надбавок державним службовцям в залежності від особистого внеску кожного. Як результат, протягом 2021 року зміцнилась позитивна динаміка кадрового забезпечення Держекспортконтролю.

Протягом року було оголошено та проведено 31 конкурс на посади державної служби (у тому числі і доборів за контрактом); призначено 21 особу (+ 11 осіб контрактників перепризначено на постійні посади державної служби); звільнено - 15 осіб, проведено спеціальних перевірок та перевірок згідно Закону України “Про очищення влади” стосовно 12 осіб.; переведено з інших органів центральної виконавчої влади – 1 особу. Також, у 2021 році у Держекспортконтролі запроваджено проходження стажування громадян з числа молоді, які не перебувають на посадах державної служби.

Важливого значення у роботі Служби надається забезпеченню умов для підвищення рівня професійної компетенції. У результаті чого 94,4% державних службовців (у порівнянні із запланованим показником 80%) отримали від 2 до 6 сертифікатів, пройшовши професійне навчання. За результатами навчання їм було нараховано від 0,4 до 2,0 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС).

Крім того, увесь особовий склад Держекспортконтролю пройшов тестування на національній онлайн-платформі «Дія. Цифрова освіта» та одержав сертифікати про рівень цифрової грамотності. Разом з тим, співробітники Держекспортконтролю пройшли низку семінарів та тренінгів, організованих НАДС, Міністерством Цифрової трансформації та міжнародними партнерами.

Поряд з цим в роботі Держекспортконтролю існують проблемні питання, що потребують термінового вирішення. Як і раніше, у структурних підрозділах залишається надмірна завантаженість, що перешкоджає ефективному виконанню співробітниками покладених на них завдань. Крім того, 20 % працівників мають невикористані відпустки від 30 до 80 календарних днів, тобто реалізація покладених на Держекспортконтроль завдань, переважно, досягається за рахунок надмірного навантаження. З огляду на зазначене, одним з пріоритетів Служби залишається оптимізація її структури у напрямку збільшення граничної чисельності співробітників.

ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ

Відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» Держекспортконтролю як розпоряднику бюджетних коштів за бюджетною програмою 1208010 „Керівництво та управління у сфері експортного контролю України” за загальним фондом передбачено бюджетні призначення в обсязі 45 026,1 тис. грн., (з урахуванням змін Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2021 р. № 1645-р).

Із загального фонду за КПКВК 1208010 витрати становили 44 472,2 тис. грн., що складає 98,8 % від річних призначень.

Зазначені видатки спрямовано на оплату праці працівників Держекспортконтролю, оплату комунальних послуг та енергоносіїв, утримання будівлі, інформатизацію та технічний захист інформації, забезпечення оновлення комп'ютерної техніки, на впровадження ІКСЕК та інші поточні і капітальні видатки для забезпечення виконання повноважень Держекспортконтролю.

Сума невитрачених затверджених бюджетним асигнуванням коштів склала 553,9 тис. грн. Таке відхилення було здебільшого пов'язано з:

- економією коштів з нарахування на оплату праці, що виникла у зв'язку з нарахуванням єдиного внеску в межах максимальної величини бази нарахування ЄСВ;
- заощадливим використання комунальних послуг та енергоносіїв;
- відбором найменшої цінової пропозиції за результатами проведених електронних аукціонів.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ НА 2022 РІК

Відповідно до завдань та пріоритетів діяльності на 2022 рік, визначених програмними документами та рішеннями Президента, РНБО, Кабінету Міністрів України, а також дорученнями Першого віце-прем'єр міністра-міністра економіки України, Держекспортконтроль продовжує здійснення заходів, спрямованих на підвищення ефективності функціонування національної системи експортного контролю. Серед основних напрямків такої діяльності:

- доопрацювання та подання Кабінетові Міністрів України для подальшого внесення на розгляд Верховної Ради України проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання». Основні новації проекту спрямовані на адаптацію національного законодавства до норм ЄС, лібералізацію та оптимізацію процедур, пов'язаних із міжнародними передачами контрольованих товарів, спрощення контрольних процедур із одночасним підвищенням їх ефективності;
- створення (за належного фінансування) реєстру ідентифікованих товарів військового призначення та подвійного використання і надання користувачам електронної системи у сфері державного контролю доступу до нього, що значною мірою спростить проведення ідентифікації товарів як суб'єктами господарювання, так і державними органами, залученими до здійснення заходів державного експортного контролю;

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ НА 2022 РІК

- подальше розгортання та поетапне введення у промислову експлуатацію ІКСЕК з метою забезпечення цифровізації основних процесів, пов'язаних із наданням адміністративних послуг. Очікується, що впровадження цієї системи має скоротити середній термін прийняття рішень про надання документів в сфері експортного контролю удвічі;
- втілення у життя державної програми взаємодії з промисловістю у сфері державного експортного контролю з метою поширення інформації щодо правил і процедур здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання, відповідальності за їх порушення, а також підготовки фахівців систем внутрішньофірмового експортного контролю, створених суб'єктами здійснення міжнародних передач товарів. Більшість заходів програми спрямовані на надання фахівцям від промисловості практичного інструментарію;
- продовження організаційних, фінансових та інших заходів для забезпечення контролю доставки і перевірки кінцевого використання експортованих товарів військового призначення та подвійного використання. Серед основних заходів - оптимізація структури Держекспортконтролю з метою посилення аналітичної складової діяльності в системі управління ризиками, пов'язаними із здійсненням міжнародних передач товарів, включаючи їх комплексний аналіз, розробку та актуалізацію профілів ризиків здійснення таких передач, у т.ч. у розрізі окремих країн, споживачів (імпортерів), груп товарів на основі інформації, підготовленої з використанням різних джерел. Створення такої системи має, з одного боку, підвищити інституціональну спроможність системи експортного контролю протистояти ризикам та загрозам, а з іншого – сприяти скороченню термінів розгляду заяв суб'єктів за рахунок зниження адміністративного навантаження на існуючі процедури.

КОНТАКТИ

Державна служба експортного контролю
України

вул. Кирилівська, 19-21

м. Київ, 04080

general@dsecu.gov.ua

+38 (044) 482-58-34

+38 (044) 482-58-34

Додаток 1. Надання повноважень суб'єктам господарювання

У 2021 році опрацьовано 21 заяву суб'єктів господарювання щодо отримання повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення. На підставі 20 заяв підготовлено проекти відповідних постанов Кабінету Міністрів України, стосовно однієї заяви було виявлено підстави для зняття її з розгляду.

У той же час, продовжувалася робота щодо опрацювання та узгодження із заінтересованими органами проектів постанов щодо надання таких повноважень за заявами суб'єктів господарювання, поданих у 2020 році.

Протягом 2021 року Кабінетом Міністрів України було прийнято 10 постанов, проекти яких розробив Держекспортконтроль, згідно з якими повноваження отримали 24 суб'єкта господарювання.

Також, було прийнято розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 164-р “Про надання державному замовнику у сфері оборони повноважень на право здійснення імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю”, яким повноваження надано Міністерству оборони України.

У звітному періоді, у порівнянні з попередніми роками, спостерігається тенденція до збільшення кількості заяв про отримання повноважень, що надходять до Держекспортконтролю, та відповідно, більше суб'єктів такі повноваження отримали:

2018-2021 рр. - 18 суб'єктів господарювання різних форм власності

2021 р. - 24 суб'єкта господарювання різних форм власності, 1 державний замовник у сфері оборони

Додаток 2. Реалізація заходів із запобігання та виявлення корупції

У 2021 році корупційних порушень не виявлено. Забезпечено реалізацію антикорупційної програми Держекспортконтролю на 2020-2021 роки. За результатами моніторингу складено та направлено відповідний звіт до Національного агентства з питань запобігання корупції (НАЗК). Антикорупційна програма та стан її виконання отримали позитивну оцінку НАЗК.

На постійній основі здійснюються консультації співробітників Держекспортконтролю щодо дотримання вимог антикорупційного законодавства (у звітному періоді проведено 70 консультацій). На офіційному сайті Держекспортконтролю розміщено форму повідомлення про факти корупції.

Додаток 3. Забезпечення виконання міжнародних зобов'язань України

Держекспортконтролем своєчасно підготовлено та надіслано до МЗС

Звіт про експорт та імпорт окремих категорій звичайних озброєнь (у т.ч. легких озброєнь і стрілецької зброї) до/з будь-якої держави світу за 2020 р. для подальшої передачі до Регістру звичайних озброєнь ООН

Звіт про експорт та імпорт окремих категорій звичайних озброєнь (у т.ч. легких озброєнь та стрілецької зброї) до/з держав-учасниць ОБСЄ за 2020 р. для подальшої передачі до Секретаріату ОБСЄ

Інформацію за 2020 рік щодо здійсненого Україною імпорту/експорту хімікатів, які підлягають контролю та звітності згідно з КХЗ для передачі до Організації із заборони хімічної зброї

Інформацію про експорт вихідного або спеціального матеріалу, що розщеплюється, та обладнання, зазначеного у Тригерному списку Комітету Цангера до держав, які не мають ядерної зброї і не є членами Договору про нерозповсюдження ядерної зброї за 2020 р. для передачі до Секретаріату Комітету Цангера

Звіти щодо експорту Україною до держав-неучасниць ВД окремих категорій звичайних озброєнь (в тому числі стрілецької зброї та легких озброєнь), а також звіти щодо наданих дозволів або здійснених міжнародних передач "чутливих" та "дуже чутливих" товарів, внесених до Списку товарів і технологій подвійного використання ВД, у II півріччі 2020 р. та I півріччі 2021 р.

Інформацію щодо внесення змін до законодавчих актів у галузі експортного контролю, що стосуються експорту та імпорту мікроорганізмів та токсинів, які можуть бути використані у створенні бактеріологічної (біологічної) та токсинної зброї для підготовки декларацій стосовно виконання Україною у 2021 році Конвенції про заборону розробки, виробництва та накопичення запасів бактеріологічної (біологічної) і токсинної зброї та про її знищення

До Держатомрегулювання надіслано інформацію про експортні поставки узгодженого обладнання та неядерного матеріалу, наведеного у Додатку II до Додаткового протоколу до Угоди між Україною та Міжнародним агентством з атомної енергії (МАГАТЕ) про застосування гарантій у зв'язку з Договором про нерозповсюдження ядерної зброї (ДНЯЗ)

Додаток 4. Показники надання адміністративних послуг

Назва документа	Кількість отриманих заяв	Кількість виданих документів	Кількість відмов у видачі документі	Кількість звернень суб'єктів щодо зняття з розгляду заяв
Свідоцтво про отримання повноважень на здійснення діяльності щодо попередньої ідентифікації товарів у галузі державного експортного контролю	6	2	0	0
Визначення можливості внесення до КМУ пропозицій щодо надання суб'єктам господарювання повноважень на право здійснення експорту, імпорту ТВП та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю	22	3	0	0
Документальне підтвердження надання КМУ суб'єкту ЗЕД повноважень на право здійснення експорту, імпорту ТВП та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю	44	44	0	0

Додаток 4. Показники надання адміністративних послуг

Назва документа	Кількість отриманих заяв	Кількість виданих документів	Кількість відмов у видачі документі	Кількість звернень суб'єктів щодо зняття з розгляду заяв
Дозвіл на здійснення: експорту товарів імпорту товарів	1190 515	980 490	85 4	24 6
Висновок: щодо тимчасового вивезення товарів щодо тимчасового ввезення товарів транзиту товарів територією України	175 348 5	177 346 2	7 13 0	3 3 1
Висновок на право проведення переговорів	32	32	8	1
Міжнародний імпортерний сертифікат	91	98	1	5
Посвідчення про реєстрацію суб'єкта здійснення міжнародних передач товарів	557	446	0	0
Свідоцтво про державну атестацію системи внутрішньофірмового експортного контролю	61	67	1	0